

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.205/2017/8.

A tanács tagjai: Dr. Molnár Ambrus a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna előadó bíró,
Dr. Magosi Szilvia bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Kovács Dénesügyvéd (Berta és Kovács Ügyvédi Iroda, fél címe)

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Németh Ferenc IstvánÜgyvédi Iroda, ügyintéző: Dr. Németh Ferenc Istvánügyvéd)

A per tárgya: biztosítási szolgáltatás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes (19. sorszám)

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Törvényszék
2.Gf.75.313/2016/3.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Pesti Központi Kerületi Bíróság
30.G.302.621/2015/10.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 187.700 (száznolcvanhétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

A felperes 2011. június 10. napján előterjesztett, majd módosított keresetében 5.912.112 forint, ennek 2009. november 26. napjától számított a régi Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy 2009 februárjában megvásárolta a Kft.-től az forgalmi rendszámú típusú gépjárművet, a vételárat a Lízing Zrt. finanszírozta azzal a feltétellel, hogy a gépjárműre teljes körű casco biztosítással kell rendelkezni. Az átvételi jegyzőkönyv szerint a gépjárműhöz két eredeti kulcs tartozik. A megkötött casco biztosítás a lopás kárra is kiterjedt. A járművet 2009. november 25. napján lezárt állapotban eltulajdonították. A felperes kárbejelentést tett az alperesnél, átadta a birtokában lévő két eredeti kulcsot. Az alperes meghatározta azokat az iratokat, amelyek a kárigény érvényesítéséhez szükségesek, és ezeket 2009. december 10. napjáig eljuttatta neki, az alperes azonban a megtérítési kötelezettségét elutasította. Ezt azzal indokolta, hogy a biztosítási ajánlatban szereplő kulcsok átadása nem történt meg, és a kár ez okból következett be. Hangsúlyozta, hogy annak van jelentősége, hogy valamennyi az adásvételkor átvett kulcsot átadta az alperesnek. De állította, hogy ha ez mégsem nyerne bizonyítást, az alperes nem mentesülhetne, mert a kár a kulcsok átadásával nincs okozati összefüggésben. Ha a felperes nem az

ajánlat szerinti két kulcsot adta volna át, az alperes csak akkor mentesülhetne, ha bizonyítja, hogy a lopás ennek okán következett be (JCKF9 casco biztosítási feltételek I.9., 11.). A JCKF9 I.3. pontja szerint a lopáskár biztosítási esemény, ami vitán felül bekövetkezett. A lopás dolog elleni erőszakkal, az üveg betörésével valósult meg. A kereset jogszabályi hivatkozása a régi Ptk. 198. § (1), 536. § (1), (2) bekezdése volt. Keresetmódosításában a követelését másodlagosan kártérítés címén érvényesítette a régi Ptk. 318. § (1), 339. § (1) bekezdése alapján. Az alperes a szerződés megkötésekor elmulasztott eleget tenni a régi Ptk.-ban és a biztosítókrol és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (Bit.) 166. § (2), (6) bekezdésében szereplő rendelkezéseken alapuló együttműködési és tájékoztatási kötelezettségének, amikor a felperest nem tájékoztatta arról a körülményről, hogy a szerződéskötéskor rendelkezésére álló kulcsok nem elégségesek a casco biztosításon alapuló biztosítói kárrendezéshez, vagyis olyan körülmény áll fenn, ami a biztosítói teljesítést kizárhatja.

Alperes védekezésére előadta, hogy a Lízings Zrt-vel megkötött engedményezés folytán van keresetösségi joga. Az alperes által kiállított kötvény egyébként szerződő félként a felperest tünteti fel, ezért is van keresetösségi joga. A lízingszerződés értelmében a felperesnek nemcsak joga, de kötelessége is volt a biztosítási összeg érvényesítése függetlenül attól, hogy nem ő volt a kedvezményezett.

Az elévülési kifogásra figyelemmel előadta, hogy 2010. június 16. napján volt esedékes az alperes szolgáltatása, vagyis a 2011. június 10-i keresetlevél előterjesztéssel az egy éves elévülési időn belül fordult bírósághoz.

Állította, hogy a kereskedőtől azokat a kulcsokat vette át, amit utóbb az alperesnek átadott. Ezeket a szerződés megkötésekor mindkét fél centrálkulcsnak tekintette. A szerződéskötéskor alkalmazott kulcsnyilatkozatban a levéltárcakulcs elnevezés nem található. A felek között az adott két kulcsra jött létre a szerződés, és mindkettőt centrálkulcsnak tekintették. A felperes így a bejelentési, adatmódosítási kötelezettségét nem sértette meg. A gépjárművet egyébként három kulccsal hozzák forgalomba, amelyekből a biztosítás megkötésekor csak két darab volt meg, és az alperes ettől függetlenül megkötötte a szerződést. Az alperes utóbb nem hivatkozhat a harmadik kulcs hiányára, mert a szerződéskötéskor lehetőségre lett volna mérlegelni a gyártáskor és a biztosítás megkötésekor a kulcsok száma közötti eltérést. Ha a kockázatviselés körében az alperes lényeges feltételnek minősíti a kulcsokkal kapcsolatos tájékoztatást, amely nélkül nem kötné meg a szerződést, úgy ezen feltételekről a felperest köteles lett volna tájékoztatni. Ennek hiányában a mentesülés nem következhet be, és a tájékoztatás elmaradása nem értékelhető a felperes hátrányára. Az alperes két eredeti centrálkulcs meglétét nem szabta a lopáskarra is kiterjedő biztosítás létrejöttének feltételéül.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a felperes megszegte a biztosítási szerződés előírásait, minek következtében az alperes mentesül a helytállási kötelezettség alól. Elsődlegesen azonban a keresetösség jog hiányára hivatkozott arra alapozva, hogy a felperes nem volt tulajdonosa a gépkocsinak, így annak biztosítottja sem lehetett. A JCKF9. XIV. fejezete alapján elévülési kifogást terjesztett elő figyelemmel a becsatolt engedményezési megállapodásra, annak keltezésére. Védekezése szerint a felperes megsértette a közlési, illetve változásbejelentési kötelezettségét. Hivatkozott a JCKF9 9. fejezetének I.9., I.10., II.2 és II.4. pontjára. A biztosítási ajánlaton a szerződő úgy nyilatkozott, a gépkocsihoz két eredeti centrálkulccsal rendelkezik. A felperes 2009. december 9-én az alperesnek két indítókulcsot adott át, melyekről az alperes által felkért szakértő azt a megállapítást tette, hogy csak az egyik centrálkulcs, míg a másik ún. levéltárcakulcs (azaz szervizkulcs), vagyis az új gépkocsihoz rendszeresített egyik centrálkulcs hiányzik. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a gépkocsi átvételekor a felperesnek három kulccsal kellett rendelkeznie, és centrálkulcsból mindenképpen kettővel. És mert az alperesnek egy centrálkulcsot adott le, a másik kulcs holléte és a lopásban játszott szerepe ismeretlen. Amennyiben a felperes a kereskedőtől csak egy centrálkulcsot vett át, akkor a közlési kötelezettségét (rég Ptk. 540. § (1) bekezdés), ha két centrálkulcsot vett át, úgy a változásbejelentési kötelezettségét (rég Ptk. 540. §

(2) bekezdés) sértette meg. Mindkettő jogkövetkezményét a régi Ptk. 540. § (3) bekezdése határozza meg, és a felperesnek kell bizonyítani, hogy az elhallgatott körülmény - a hiányzó centrálkulcs - nem hatott közre a biztosítási eseményben. Ehhez nem elégséges az a hivatkozás, hogy a lopás helyszínén üvegdarabok voltak, mert ebből még nem következik, hogy az elkövető betörte volna a jármű ablakát, az üvegszilánkok beazonosítását senki sem végezte el. Vitatta a kereset összecszerűségét, mert álláspontja szerint a jármű káridőponti értéke 6.468.000 forint volt, és az önrész, valamint az éves díjhátralék figyelembevételével a biztosítási összeg 5.798.644 forint lehetne. A szakértői vélemény ismeretében figyelemmel az önrészre és az éves díjhátralékra a biztosítási összeget 5.912.112 forintban számszerűsítette.

Az első- és másodfokú ítélet

A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2016. január 26. napján meghozott 30.G.302.621/2015/10. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 5.912.112 forintot, ennek 2009. november 26. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt összegével megegyező mértékű kamatát, valamint 1.052.606 forint perköltséget.

Az indokolásban részletesen ismertette a felekre kiosztott bizonyítási kötelezettséget, majd kifejtette, hogy a biztosítási szerződés a régi Ptk. 538. § (1) bekezdése alapján a kötvény tartalmának megfelelően a felek között jött létre. A felperes alappal hivatkozott a régi Ptk. 205/B. §-ában foglaltakra. Az alperes által sem vitatott tény, hogy (az alperes üzletkötője) és (a biztosítási szerződés megkötése során a felperes képviseletében eljáró személy) a biztosítási szerződés megkötésére irányuló ajánlattétel során személyesen nem találkoztak. Ebből következően az alperes üzletkötője külön figyelemfelhívó tájékoztatást semmilyen kérdésben nem adott, és nem adhatott. Erre tekintettel a biztosítási szolgáltatás iránti igény elévülésére a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti öt éves elévülési idő irányadó, a felperes igényérvényesítése nem késett el.

Vizsgálta, hogy az alperes megfelelő tájékoztatással látta-e el a felperest a kulcsnyilatkozat tárgyában. Az alperes üzletkötője tanúvallomásában akként nyilatkozott, a szerződéskötés szempontjából lényeges feltétel, hogy a felperes két azonos funkciójú kulccsal rendelkezzen. Az elsőfokú bíróság felhívta az alperest, hogy tegyen tényállítást arra nézve, részéről milyen fogalom-meghatározás történt arról, mi tekintendő két azonos funkciójú kulcsnak. Az alperes a Pp. 8. §-ára figyelmeztetés ellenére nem adta elő, hogyan történt a fogalom-meghatározás a felek szerződésében, és ez a rendelkezésre álló iratok alapján sem volt megállapítható. A régi Ptk. 207. § (1) bekezdése értelmében a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján sem lehetett meghatározni a gépjárműkulcsok speciális funkcióját. Az átlagember előtt nem ismert a kulcsok megnevezése alapján, hogy azok milyen funkcióval rendelkeznek, nem tekinthető közismert ténynek, melyik minősül centrál-, gyújtás- illetve szervizkulcsnak. Az alperes üzletkötője akként nyilatkozott, a szerződéskötés szempontjából lényeges feltétel, hogy a felperes két azonos funkciójú kulccsal rendelkezzen. Ez az alperes kockázatviselése szempontjából lényeges feltételnek minősül. Az alperes üzletkötője és a biztosítási szerződés megkötése során a felperes képviseletében eljáró személy a szerződés megkötésére irányuló ajánlattétel során személyesen nem találkoztak. Ebből következően az üzletkötő a felperes képviseletében eljáró személynek külön figyelemfelhívó tájékoztatást semmilyen kérdésben nem adott, és nem adhatott. A fogalom-meghatározás tehát kétséges, így az a biztosított, a felperes hátrányára nem értékelhető.

A JCKF9 3. pontja biztosítási eseménynek minősíti a lopáskárt. JCKF9 9.I.9. pontja szerint a lopás kockázatra is kiterjedő szerződés esetén a szerződő biztosított köteles a biztosítási ajánlatban megjelölt kulcsokat lopáskár esetén a káresemény bejelentésekor a biztosítónak hiánytalanul átadni. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes nyilatkozattételi, változásbejelentési kötelezettségének eleget tett. Megállapítható volt, hogy a szerződés megkötésekor két eredeti kulcs

állt rendelkezésre, és az alperesnek a káreseményt követően szintén két eredeti kulcsot adtak át. Az igazságügyi nyomszakértői vélemény szerint a 2009. december 9. napján leadott két kulcs közül az egyik távkapcsolós centrálkulcs volt, míg a másik pénztárcakulcs. A kulcsok jelzéseik, megmunkálásuk alapján gyári készítésűek, felületükön gépi másoló nyomai nem észlelhetők. A felperesnek 2009 márciusában átadott kulcsokról az átadás időpontjában felvétel nem készült, a leadott kulcsok azonban egyértelműen kizárólag az eltulajdonított gépkocsi nyitására és indítására alkalmasak. A gépkocsit 2007. november 14. napján két távkapcsolós és egy pénztárcakulccsal helyezték forgalomba, tehát hiányzik egy távkapcsolós kulcs. A szakértői vélemény szerint a tartalékkulcs nem nevezhető centrálkulcsnak. A műanyag kulcs gyártó általi megnevezése tartalékkulcs. A konkrét kulcsokra vonatkoztatva az mondható el, hogy a centrálkulcs (távirányítós kulcs) tokjáról távvezérelve nyithatók az ajtózárok és a csomagtér ajtózár. A tokban lévő fémkulccsal a központi zár és a kesztyűtartó zár mechanikusan is nyitható. A szervizkulccsal csak az első ajtók nyithatók mechanikusan, azonban a tok (adapter) nélkül gépkocsi motorja nem indítható. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az eredeti kulcsokat az alperesnek átadták. A tanúk vallomása alapján meg lehetett állapítani, hogy a kulcsok funkciójának meghatározása körében kétségek merültek fel. A biztosítási ajánlaton szereplő két centrálkulcs elnevezésű kulcs valójában az átadott egy szerviz- és egy centrálkulcsot jelenti. Mind a biztosítási ajánlaton, mind a kulcsátvételi nyilatkozaton két centrálkulcs megjelölés szerepel. A felperes képviselőjében eljáró személy és a gépjármű-kereskedés képviselője egyhangúan azt nyilatkozták, hogy a járműhöz két kulcs, egy távirányítós és egy távirányítóval nem rendelkező tartozott, amelyet az alperes által átvett kulcsokkal azonosként jelöltek meg. Az alperes üzletkötője által megjelölt centrálkulcs lényegében a gépjármű-kereskedés képviselője által hivatkozott két eredeti kulcsot (egy szerviz- és egy centrálkulcsot) jelenti. A gépjármű-kereskedés képviselője és a felperes képviselőjében eljáró személy vallomása azonos volt a tekintetben, hogy a gépjárművet azzal a két kulccsal adták át a felperesnek, amelyeket később az alperesnek leadtak. Az eljárás szempontjából irreleváns az alperes által hangoztatott ún. műanyag kulcsok kérdése, ugyanis egyik tanú sem mondott olyat, hogy az ne lett volna meg a gépjármű átadásakor, illetve az alperesi szerződési feltételek nem tartalmaztak arra vonatkozó előírást, hogy az ún. szervizkulcsot biztosítási esemény bekövetkezésekor a műanyag tokkal együtt szükséges átadni a biztosítónak. Az elsőfokú bíróság tehát mérlegelést követően megállapította, hogy az ajánlatban meghatározott kulcsok ugyanazok voltak, mint amelyeket az alperesnek átadtak.

Az igazságügyi műszaki szakértői vélemény szerint a gépkocsi kárkori forgalmi értéke bruttó 6.594.000 forint. A felperes leszállított keresetére is figyelemmel az összecszerültséget az alperes nem vitatta, azt a bíróság a Pp. 163. § (2) bekezdésére figyelemmel állapította meg.

A perköltségről a Pp. 78. § (1), 81. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján döntött.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

A Fővárosi Törvényszék 2016. szeptember 15. napján meghozott 2.Gf.75.313/2016/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 186.690 forint másodfokú perköltséget.

A másodfokú bíróság indokolásában rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás során kitűzött első tárgyalási határnapon a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében adott iránymutatással összhangban a feleket helyesen tájékoztatta az őket terhelő bizonyítási kötelezettségről, ugyanezen tárgyalási határnapon felhívta a feleket, hogy tényállításaikat, nyilatkozataikat, bizonyítékaikat, bizonyítási indítványait a végzés közlésétől számított tizenöt napon belül terjesszék elő, illetve adják elő. Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a tényállást a döntéshez szükséges mértékben és kellő

terjedelemben feltárta, a Pp. 206. §-ában foglaltak szerint mérlegelt bizonyítékok alapján helyesen állapította meg, a bizonyítékok mérlegelése az elsőfokú bíróság részéről nem tekinthető nyilvánvalóan okszerűtlennek. A másodfokú bíróság a jogi következtetésekkel egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel - utalva a régi Ptk. 536. § (1), 537. § (2) és 538. § (1) bekezdésére - rögzítette, hogy az alperes által egyoldalúan kidolgozott JCKF9 11.III. pontjában, valamint a 9.I.9 és 9.II.4 pontjában foglaltak együttes értelmezése alapján a biztosító a biztosítási esemény bekövetkezése mellett is mentesül a biztosítási szolgáltatás teljesítése alól, ha az ajánlaton a biztosítóval szerződő fél a gépjármű kulcsaival kapcsolatban valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, illetve ha a biztosítási esemény bekövetkezését követően a biztosítási ajánlatban megjelölt kulcsokat a káresemény bejelentésekor a biztosítónak nem tudja hiánytalanul átadni. A biztosítókkal szembeni elvárás, hogy a szerződési feltételek egyoldalú kidolgozása során a rendelkezések a biztosítóval szerződő felek számára is egyértelműen értelmezhetők legyenek.

Az alperes által kidolgozott biztosítási szerződési ajánlat a gépjárműhöz tartozó kulcsok megnevezése tekintetében a következő válasz lehetőséget adta meg: centrálkulcs, gyújtáskulcs, szervizkulcs, ajtókulcs, távirányító, egyéb elektronikus indító kártya. A felperes úgy nyilatkozott, hogy a perbeli gépjárműhöz két eredeti centrálkulccsal rendelkezik. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kirendelt nyomszakértő véleménye alátámasztotta, miszerint a perbeli káreseményt követően a felperes eredeti (nem másolt) kulcsokat adott át az alperesnek. Helyesen rögzítette azt is, hogy a kulcsok funkciójának meghatározását illetően kétség merült fel. A másodfokú bíróság kiemelte, az alperes által egyoldalúan kidolgozott szerződési ajánlat, továbbá a JCKF9. 11.III., 9.I.9. és 9.II.4. pontjában foglalt rendelkezések nem egyértelműek, így az alperes által alkalmazott megfogalmazás nem alkalmas arra, hogy a felperes pontosan felmérje az alperes kockázatvállalásának - a perbeli esetben mentesülésének - feltételeit. A nyomszakértő maga is úgy fogalmazott, hogy a tartalékkulcsot - hivatalos elnevezése szerint pénztárcakulcsot - a gyakorlatban centrálkulcsnak is nevezik. A kulcsok funkciójának alperes általi meghatározottságát kétségesé teszi az alperesi és a felperesi képviselő által 2009. december 10. napján aláírt kulcsátadási jegyzőkönyv, ami szerint a felperes két centrálkulcsot adott át az alperesi képviselőnek. A régi Ptk. 207. § (1) bekezdésére tekintettel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján sem lehetett meghatározni a gépjárműkulcsoknak az alperes által állított speciális funkcióját. Az átlagember előtt nem ismert a kulcsok megnevezése alapján, hogy azok milyen funkcióval rendelkeznek, nem tekinthető közismert ténynek, mi minősül centrál-, gyújtás-, illetve szervizkulcsnak. A felperes a biztosítási ajánlatot és JCKF9 hivatkozott pontjait a régi Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján akként kellett, hogy értelmezze, hogy a biztosítási szolgáltatás teljesítése érdekében azt a két eredeti kulcsot kell átadnia az alperesnek a biztosítási esemény bejelentésével egyidejűleg, amellyel a biztosítási ajánlat megtételekor rendelkezett. A bizonyítékok okszerű mérlegelésével jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes ezt a két kulcsot az alperesnek a kárbejelentéskor átadta. Az alperes által hivatkozott eseti döntések a perbeli jogvita eldöntése szempontjából nem voltak relevánsak, mert a felperes az ajánlat megtételekor két eredeti gyári kulccsal rendelkezett, és mind a felperes, mind az igazságügyi nyomszakértő által alátámasztottan a két eredeti gyári kulcs átadása történt meg az alperesnek a kárbejelentéskor, és ezt a ténytet az alperes sem tette vitássá. Az alperes biztosítási szolgáltatás teljesítése alól a régi Ptk. 540. § (3) bekezdése alapján nem mentesül, a szolgáltatás teljesítését jogos ok nélkül tagadta meg. A felperes követelhetette a biztosítási szolgáltatás teljesítését. Az elsőfokú bíróság a perbeli gépjármű forgalmi értékét az igazságügyi műszaki szakértői vélemény alapján helytállóan állapította meg bruttó 6.594.000 forintban azzal, hogy az alperes a leszállított keresetösszegezését nem vitatta.

A perköltségről szóló rendelkezését a Pp. 75. § (1), (2), 78. § (1) bekezdésével, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1), (2), (5) bekezdésével, 4/A. §-ával indokolta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

Az alperes felülvizsgálati kérelmében az elsőfokú ítéletre is kiterjedően a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte és a kereset elutasítását. A megsértett jogszabályi rendelkezésként a régi Ptk. 207. § (1), 540. § (1), (2), (3) bekezdését, a Pp. 164. § (1), 177. § (1) és 206. § (1) bekezdését jelölte meg. A jogvita alapvető kérdéseinek azt minősítette, hogy a felek között a per tárgyát képező gépkocsi kulcsaival kapcsolatban a felperes a régi Ptk. 540. § (1) és (2) bekezdésében szabályozott közlési vagy változásbejelentési kötelezettségének eleget tett-e, illetve a gépkocsi lopáskárának bejelentését követően a szerződéses előírások szerint el tudott-e az alperes felé számolni azokkal a kulcsokkal, amelyek a biztosítási ajánlaton szerepeltek. Ennek hiányában ugyanis a régi Ptk. 540. § (3) bekezdésére tekintettel a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a le nem adott, hiányzó kulcs nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkezésében. Mindkét fokú bíróság a tényállást kirívóan okszerűtlenül és iratellenesen állapította meg, abból levont jogi következtetései is jogszabálysértőek voltak. Az elsőfokú ítélettel kapcsolatban kifejtette, hogy a részére leadott kulcsokat nem az ő megbízottja minősítette, hanem a felperes nevében és megbízásából eljáró személy, és az alperes üzletkötője a felperesi megbízottól származó információk alapján rögzítette az ajánlaton, milyen kulcsokkal rendelkezik a biztosítandó jármű. Az alperes üzletkötője meghallgatása során akként nyilatkozott, hogy kérdése egyforma kulcsokra irányult, és az arra adott válasz, a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint két azonos funkciójú, azonos anyagú, azonos formájú, kinézetű kulcsot jelent. Az elsőfokú bíróság elfogadta, hogy a gépjárművet azzal a két kulccsal adták át a felperesnek, melyeket később az alpereshez adtak le, ugyanakkor figyelmen kívül hagyta, hogy a vallomások e körben nem tekinthetők egybehangzónak. Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes nem tudta bizonyítani, hogy ugyanazokat a kulcsokat adta át a biztosítási ügyintézés során, mint amiket kapott. Az elsőfokú bíróság téves következtetésre jutott, és tévesen minősítette irrelevánsnak műanyag kulcsok kérdését is. Ténykérdésnek minősítette, hogy a felperes által csatolt műanyag tok nem a perbeli szervizkulcshoz tartozott, amit egyértelműen bizonyított, hogy a műanyag tokot a felperes 2012 júliusában vásárolta meg. Vitatta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását is, hogy a felperest nem terhelte volna a műanyag tok leadásának kötelezettsége. JCKF9 9.I.9. pontjában foglaltakra tekintettel műanyag tok nélkül a jármű a műanyag kulccsal ugyan nem vitásan nem indítható, az az indítókártyával és a kulccsal egyező fogalom, mivel a gépkocsit indításához elengedhetetlenül szükséges, azaz a kulcsnak a része. Ilyen indítótokot a felperes a lopáskárt követően egyáltalán nem adott át az alperesnek, nyilván azért, mert nem is rendelkezett vele. Tehát bizonyítást nyert, hogy a felperes képviselőjében eljáró személy vagy a valóságtól eltérően állította, hogy mindkét kulcs nyitotta és indította az autót, mert a tok hiányában a műanyag kulcs az indításra képtelen volt, vagy pedig valóban két centrálkulcsot kapott, de az egyiket a későbbiekben kicserélte a műanyag centrálkulcsra. A felperes képviselőjében eljáró személy vallomását az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésének helyes alkalmazásával nem fogadhatta volna el, és nem alapozhatta volna rá a tényállás megállapítását. A másodfokú bíróság az alperes hátrányára írta, hogy álláspontja szerint nem történt részletes fogalom-meghatározás az ajánlaton arra nézve, mi tekinthető két azonos funkciójú kulcsnak. Evidenciának tekintette, hogy olyan hétköznapi mindennapos szóhasználat és kifejezés esetében, mint funkció, nem szükséges külön szabályzati fogalom-meghatározása, mivel annak jelentésével az átlagember is tisztában van. Amennyiben mégis szükségesnek kellene tekinteni a fogalom-meghatározást, akkor a régi Ptk. 207. § (1) bekezdésében előírtakból kell kiindulni, azaz a szavak általánosan elfogadott jelentését kell alapul venni. A „két azonos funkció” csak az lehet, ha két egyforma kulcsnak a rendeltetése, működése, amire azt a tervezője, gyártója szánja, egymással minden tekintetben - anyagában és külső megjelenésében is - megegyezik. A biztosítási ajánlaton az egymástól eltérő rendeltetésű kulcsfajták megfelelően el vannak különítve és megnevezve, melyek funkciója, az átlagember előtt is ismert, nemhogy az ajánlati kérdésekre választ adó autókereskedő szakember esetében. Közismert

az is, mi minősül centrálkulcsnak, gyújtáskulcsnak, szervizkulcsnak (más néven pénztárcakulcsnak). A műanyag kulcsot tehát még a leglaikusabb ember sem tekintheti centrálkulcsnak, mert annak nem ugyanaz a funkciója, ugyanis azzal központilag sem az ajtókat, sem a csomagteret nem lehet nyitni, és anyaga, alakja összetéveszthetetlenül eltér a centrálkulcsétól. Okszerűtlen és jogellenes mindkét fokú bíróságnak az a szemlélete, hogy miután az elsőfokú bíróság két szakértőt is kirendelt a kulcsok funkciójának és minősítésének az egyértelműsítésére, ítéletükben mégis kizárólag csak az egyik, a nyomszakértő véleményéből indultak ki, és az ő esetében is csupán abból, hogy - noha szerinte is csak az egyik kulcs centrálkulcs, míg a műanyag kulcs csak tartalék(pénztárca)kulcs eltérő funkcióval - a szakértő megjegyzése szerint ezt a kulcsot centrálkulcsnak is nevezik. Alapvető eljárási hiba volt az elsőfokú bíróság részéről a nyomszakértő kirendelése, mivel csak nyomszakkérdésben rendelkezik kompetenciával, nem pedig a gépkocsi kulcsok minősítésében. A műszaki szakértő egyértelműen megkülönböztette a két beadott kulcs funkcióját. Érthetetlen, hogy ennek ellenére az eljáró bíróságok, miért a kérdésben kompetenciával nem rendelkező nyomszakértő nyilvánvalóan téves megjegyzéséből indultak ki, és még csak érintőlegesen sem szerepel az ítélet indokolásában a műszaki szakértő véleménye, noha éppen az általa meghatározottak lennének a mértékadóak. Nem lehet hivatkozni a felperes laikusságára, mert a kulcsokat nem is az általa laikusnak tekintett képviselője minősítette, hanem az autókereskedő szakember, akinek a kulcsok fajta szerinti funkcióját vitathatatlanul mindenkinél jobban kellett ismernie. Az eljáró bíróságok az autókereskedő szavahihetőségét nem kérdőjelezték meg, pedig mint tanú következetlen és ellentmondásos nyilatkozatokat tett. A régi Ptk. 540. § (1) vagy (2) bekezdésében foglalt, a felperesi biztosítottat terhelő közlési vagy változásbejelentési kötelezettség megsértésére és ennek következtében a (3) bekezdésen alapuló alperesi mentesülésre történő hivatkozást változtatlanul fenntartotta. A másodfokú bíróság megsértette a Pp. 164. § (1) bekezdését is azáltal, hogy ugyan a bizonyítási terheket helyesen állapította meg, de végül mégsem az az alapján bizonyított tényeket vette figyelembe, hanem a régi Ptk. 207. § (1) bekezdésében foglalt, a szerződéses feltételek helytelen értelmezéséből indult ki.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Előadta, hogy a lefolytatott bizonyítás alapján a tényállást az első- és másodfokú bíróság helyesen állapította meg, a jogszabályokat helyesen alkalmazta, és így ítélete megalapozott. A felülvizsgálati kérelem nem tartalmaz semmilyen olyan új tényt vagy körülményt, amire az alperes tárgyaláson vagy a korábbi eljárási szakaszban nem hivatkozott volna. Valójában a bizonyítási eljárás alapján megállapított tényállás és az abból levont következtetések helyességét vitatta. Az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a biztosítási szolgáltatás teljesítése érdekében két azonos funkciójú kulccsal kell rendelkezni a gépjárműhöz, ez lényeges feltétel, és ezt a két azonos funkciójú kulcsot kellett átadni a biztosítási esemény bekövetkezésekor ahhoz, hogy az alperes a biztosítási szolgáltatást teljesítse. A bíróságok helyesen állapították meg, hogy amennyiben ez az alperes kockázatviselése szempontjából lényeges körülménynek minősül, úgy az alperes részéről a pontos fogalom-meghatározás szükséges abban a kérdésben, hogy mi tekinthető két azonos funkciójú kulcsnak. A másodfokú bíróság e körben kiemelte, hogy az alperes által egyoldalúan kidolgozott szerződési ajánlat, valamint a feltételrendszer előírásai e körben nem egyértelműek, így az alperes által alkalmazott megfogalmazás nem alkalmas arra, hogy a felperes pontosan felmérje az alperes kockázatvállalásának - a perbeli esetben mentesülésének - feltételeit. Az alperes üzletkötője a biztosítási szerződés megkötését megelőzően nem adott tájékoztatást arról, hogy mi minősül két egyforma kulcsnak, illetve nem adott tájékoztatást a biztosító mentesülésére vonatkozóan sem. A 2009. december 10. napján kelt kulcsátadási jegyzőkönyv szerint a felperes két eredeti centrálkulcsot adott át az alperesi képviselőnek, tehát maga az alperesi képviselő is centrálkulcsnak minősítette az átvett kulcsokat. Az alperes részéről nem történt meg annak bizonyítása, miszerint a biztosítási szolgáltatás teljesítésére az azonos funkciójú kulcsok átadásában állapodott meg a

felperessel, illetve az alperes pontosan meghatározta, hogy mi tekinthető két azonos funkciójú kulcsnak.

A Kúria döntése és jogi indokai

A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet jogszabálysértését abban határozta meg, hogy nem állapította meg a felperes részéről a közlési vagy változásbejelentési kötelezettség megsértését, ezáltal az alperes mentesülését a biztosítási szolgáltatás teljesítése alól. A Kúria a jogerős ítéletet ebben a keretben vizsgálta felül. A jogerős ítélet felülvizsgálatára a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében csak jogszabálysértés miatt van mód.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem alapos.

A felülvizsgálati eljárásban már nem támadott tény az, hogy a felperes rendelkezett kereshetőségi joggal és a követelése nem évült el.

Az alperes a jogerős ítéletet amiatt támadta, mert a járműhöz tartozó kulcsok tekintetében a szerződéskötéskori, illetve a kárügyintézés kori felperesi nyilatkozatok ellentmondására alapozva a régi Ptk. 540. §-án alapuló mentesülésre hivatkozott. Előjáróban a Kúria rögzíti, hogy az alperesnek, mint a gépjárművek biztosításával alaptevékenységi köréből eredően foglalkozó gazdasági társaságnak ismernie kell, hogy egy adott gyártó a járműveit hány és milyen jellegű kulccsal hozza forgalomba. Így a perbeli esetben ismertnek kellett lennie, hogy a gyártó a gépkocsit két ún. centrálkulccsal és egy tartalékkulccsal látja el. Ha tehát a lopáskárra is kiterjedő casco biztosítás megkötésekor az alperes megelégszik két kulcs létevel, akkor elfogadja, hogy a járműhöz eredetileg tartozó kulcsok közül egy hiányzik.

A kulcsok tekintetében az alperes ellentmondást látott a gépjárműkereskedés és a felperes képviseletében eljáró személy nyilatkozata között. Mindketten azt adták elő, hogy két kulcs volt a vételkor, mégpedig azok, amiket a káreseményt követően a felperes az alperesnek leadott. Szakértői vélemény állapította meg, hogy ez a két kulcs gyári eredeti. Ehhez képest releváns körben nincs ellentmondás a tanúk előadása között. Értelmezhetetlen az az alperesi érv, miszerint amikor a felperes a járműhöz tartozó eredeti kulcsokat adott le a biztosítási esemény bekövetkezése után, azzal egyidejűleg nem tudta bizonyítani, miszerint ezek a kulcsok voltak azok, amelyekre a biztosítás megkötésekor mint eredeti kulcsokra nyilatkozott.

A biztosítási ajánlat kulcsnyilatkozat rovatában a következő megjelölések közül lehet választani: centrálkulcs, gyújtáskulcs, szervizkulcs, ajtókulcs, távirányító, egyéb, el. indítókártya. Szemben az első- és másodfokú ítélettel a Kúria szerint a XXI. században általánosan ismert, hogy a gépjárműhöz tartozó gyújtáskulcs az, amellyel a jármű indítható, és értelemszerű, hogy az ajtókulcs csak az ajtó nyitását-zárását szolgálja. Az viszont valóban nem általánosan ismert, mi minősül centrálkulcsnak, azaz mitől centrál egy kulcs. Ha attól, hogy több funkciót képes ellátni (az ajtót nyitja, zárja, a gyújtást indítja) akkor a szervizkulcs, ha szűkített értelemben is, de centrálkulcs, mert az első ajtó nyitása, zárása mellett a perben különös hangsúlyt kapó műanyag tokkal való kiegészítéssel a gyújtás kapcsolására is alkalmas. Ha az alperes valamely általa alkalmazott megnevezést meghatározott tulajdonsággal, rendeltetéssel bíró tárgyra kívánja vonatkoztatni, akkor ezeket a tulajdonságokat, rendeltetéseket a vele szerződő fél tudomására kell hoznia, mert csak e tájékoztatás ismeretében van módja az adekvát válasz megadására különösen akkor, ha ezáltal azt kockáztatja, hogy az alperes a közlési, tájékoztatási kötelezettség megsértésén alapuló mentesülésre hivatkozhat. E helyen kell megjegyezni, hogy maga az alperes is egy ízben centrálkulcsnak minősítette a tartalékkulcsot (felülvizsgálati kérelem 3. oldal 10. bekezdés: Így tehát bizonyítást nyert, hogy vagy a valóságtól eltérően állította, hogy „mindkét kulcsa nyitotta és indította az autót”, mert tok hiányában a műanyag kulcs az indításra képtelen volt, vagy pedig valóban két centrálkulcsot kapott, de az egyiket a későbbiekben kicserélte műanyag centrálkulcsra.) Ide tartozik,

hogy a felperes által leadott egyik kulcs tekintetében a perben négy megnevezést alkalmaztak: tartalékkulcs, szervizkulcs, pénztárcakulcs, műanyag kulcs, melyből a kulcsnyilatkozat kizárólag a szervizkulcs megjelölést tartalmazza. Ez az egy meghatározott kulcshoz társuló különböző megnevezés nem szolgálja az egyértelműség követelményét, amelynek negatív következménye kizárólag az alperessel szerződő felet nem sújthatja.

A műanyag tok hiányát azért nem kellett relevánsnak tekinteni, mert önmagában semmilyen funkció betöltésére nem alkalmas, ezért is pótolható egyszerű beszerzéssel, másrészt az alperes a kulcsok átvételekor ennek hiányáról és a kárrendezésben betöltött jelentőségéről a felperest nem tájékoztatta.

Összefoglalva: A felperes a vételkor rendelkezett egy eredeti, egyértelműen centrálkulcsnak minősített kulccsal, és egy eredeti tartalékkulccsal, ami szintén több funkciós, és - egyéb alperesi fogalom-meghatározás hiányában, mivel alkalmas a jármű nyitására, zárására, indítására - megfelel azon tulajdonságoknak, amik a centrálkulcshoz tapadnak, így a felperes nem sértette meg a szerződéskötéskor a közlési kötelezettségét. Mivel e kulcsokat illetően a szerződés megkötésétől a káresemény bekövetkeztéig változás nem történt, a felperes a változásbejelentési kötelezettségét sem sértette meg. Az alperes alaptalanul hivatkozott a régi Ptk. 540. § (1) vagy (2) bekezdésén alapuló mentesülésére. A jogerős ítélet nem sértette meg a felülvizsgálat kérelemben felhívott egyéb anyagi és eljárási jogi rendelkezéseket sem.

Záró rész

Mivel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem volt jogszabálysértő, azt a Kúria - a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. Az alperes pervesztése okán a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján tartozik a felperes képviselőjével felmerült költség megtérítésére.

Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2018. február 28.

Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia s.k. bíró